

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2017-08-29

Dnr VON 2017/0058

Vård- och omsorgsnämndens budget 2018, plan 2019-20

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har fastställt Vård och omsorgsnämndens preliminära budgetram till 602 800 tkr för år 2018. Det innebär en ökad ram för nettokostnader med 14 600 tkr jämfört med budget 2017. Av de 14 600 tkr avser ca 11 800 tkr indexuppräknings från 2017 med 2 %. Resterande 2 800 tkr ska täcka in alla volymförändringar eller andra kostnadsförändringar.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslut

1. Godkänna budget för 2018 och plan för 2019-20.
2. Överlämna budget för 2018 och plan för 2019-20 till Kommunstyrelsen.

Bilagor

Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsplan med budget 2018, plan 2019-20

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Christer Hansson
Controller

Förslag till

Budget 2018, plan 2019-20

Vård- och omsorgsnämnden

Ordförande: Mikael Ottosson

Förvaltningschef: Susanna Kiesel

Datum: 2017-08-29

Innehållsförteckning

Ekonomisk sammanställning	3
Mål- och resultatstyrning	4
1. Professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande.....	4
2. Ekonomi i balans.....	5
3. Bästa skolkommun i länet.....	5
4. Högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning.....	6
5. Trygg miljö	7
6. Långsiktigt hållbart samhälle	7
7. Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	8
Strategiska styrtal	9
Plan för konkurrensprövning.....	9
Lokaler.....	10
Taxor och avgifter	10
Riktade bidrag	10
Internkontrollplan Tills vidare samma som 2017.....	11
Förändringar i förhållande till budget 2017	12
Utveckling och förändring	12
Framåtblick, riskanalys.....	13
Investeringar.....	14
Bilagor	14

Ekonomisk sammanställning

Driftredovisning per slag tkr	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019 exkl prisutv.	Plan 2020 exkl prisutv.
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	23 471	23 431	23 900	24 378
Övriga intäkter	47 755	46 671	47 605	48 557
Summa Intäkter	71 226	70 102	71 505	72 935
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-30 337	-31 935	-32 574	-33 226
Lokalkostnader	-39 776	-40 324	-41 131	-41 954
Kapitalkostnader	-335	-342	-349	-356
Köp av verksamhet	-550 626	-562 691	-573 945	-585 423
Övriga kostnader	-38 353	-37 610	-38 363	-39 130
Summa kostnader	-659 426	-672 903	-686 361	-700 088
Verksamhetens nettokostnader	-588 200	-602 800	-614 856	-627 153

Driftredovisning per verksamhet tkr	Budget 2018			
	Kostnad	Intäkt	Netto	Netto i %
Nämnd och staber	-20 384	0	-20 384	3%
Särskilt boende	-188 634	35 320	-153 315	25%
Hemtjänst	-119 003	12 608	-106 395	18%
Övrig äldreomsorg	-36 991	4 674	-32 317	5%
Admin äldreomsorg	-11 148	0	-11 148	2%
LSS vuxna	-183 627	10 475	-173 152	29%
Psykiatri vuxna	-47 389	3 280	-44 109	7%
Admin vuxenstöd	-8 210	0	-8 210	1%
LSS barn	-22 004	1 018	-20 987	3%
Övrigt barn och ungdom	-26 372	891	-25 481	4%
Admin barn och ungdom	-4 649	0	-4 649	1%
Personligt ombud	-4 493	1 838	-2 654	0%
Summa	-672 903	70 102	-602 800	100%

Kommunfullmäktige har fastställt Vård och omsorgsnämndens preliminära budgetram till 602 800 tkr för år 2018. Det innebär en ökad ram för nettokostnader med 14 600 tkr jämfört med budget 2017. Av de 14 600 tkr avser ca 11 800 tkr indexuppräknings från 2017 med 2 %. Resterande 2 800 tkr skall täcka in alla volymförändringar eller andra kostnadsförändringar.

Mål- och resultatstyrning

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen (SoL) vad avser omsorgen om äldre människor och människor med funktionsnedsättning med undantag för själva driften av de kommunala resultatenheterna. Vård- och omsorgsnämnden fullgör vidare kommunens uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), samt enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med undantag för själva driften av de kommunala resultatenheterna. (Reglemente för Vård- och omsorgsnämnden ÖFS 2014:32)

Vård- och omsorgsnämndens verksamhet består av fyra enheter; stöd till barn och unga, stöd till äldre och funktionsnedsatta, vuxenstödsenheten och personligt ombud. Därtill finns en enhet för administrativt stöd och service och en stab som utgör stöd till förvaltningsledningen.

Kommunfullmäktiges sju inriktningsmål anger en förväntad effekt på lång sikt. Varje nämnd har ett, inom ramen för sitt specifika ansvarsområde, formulerat resultatmål kopplat till vart och ett av fullmäktiges inriktningsmål. Resultatmålen omfattar endast delar av nämndens verksamhet och ska ses som de områden som nämnden vill sätta fokus på under 2018. Utifrån resultatmålen formulerar varje enhet en verksamhetsplan som beskriver hur man planerar att arbeta under året för att bidra till nämndens måluppfyllelse.

Nedan följer en redovisning av hur Vård- och omsorgsnämnden ämnar bidra till måluppfyllelse av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.

I. Professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande

Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka (VON inriktningsmål)

Det ska vara lätt att komma i kontakt med socialförvaltningen. En anpassning till de sökandes möjligheter och svårigheter behöver göras för att underlätta kontakten både gällande information, kommunikation och i direkta möten. Mycket händer inom området när det gäller digitalisering som på olika sätt kan underlätta i kontakterna. Här vill socialförvaltningen vara aktiv i utvecklingen och införa digital teknik för att stödja brukarnas delaktighet, tillgänglighet och effektivisera enheternas administration och handläggning. Minst en ny e-tjänst ska införas under 2018.

En kommunikationsplan ska tas fram för socialförvaltningen i syfte att bland annat informera kommuninvånarna om socialtjänstens funktion i samhället och hur verksamheten bedrivs och utvecklas i Österåkers kommun.

För att kontakten med socialförvaltningen ska upplevas positiv och hålla hög kvalitet är medarbetarnas kompetens, engagemang och kontinuitet av avgörande betydelse. En förutsättning är att medarbetarna upplever en god arbetsmiljö, goda möjligheter till

kompetensutveckling, ett stöd i det dagliga arbetet och möjligheter till utveckling.

Socialförvaltningen arbetar sedan 2017 i en ny organisation som ska ge bättre förutsättningar för detta genom ett nära ledarskap. Organisationen ska utvecklas vidare internt med en tydlig samverkan mellan enheterna, det nya servicecentret och med externa samarbetsparter. Ett personalutvecklingsprogram för kompetensutveckling ska fyllas på med innehåll och verkställas, allt från introduktion till specialistkompetens. Programmet kommer att kombineras med ett yrkesintroduktionsprogram som tas fram i samverkan med FoU Nordost. Möjligheten till mobilt arbete utanför kontoret ska utvecklas. Personalomsättningen har varit hög de senaste åren och målet är att den ska minska från 30 % (2016) till högst 12 %, vilket är i nivå med en rimlig personalomsättning. Genom deltagande i medborgarundersökning och brukarundersökningar ska kommuninnevånarnas och brukarnas upplevelse av service och bemötande mätas och följas upp.

2. Ekonomi i balans

Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut (VON resultatmål)

En brukare söker stöd utifrån sina behov, en utredning och bedömning genomförs av handläggare och ett beslut fattas. En beviljad insats inom Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde kan, beroende av insats, innebära en kostnad allt emellan 15 000 kr per år till 1,6 miljoner eller däröver. Detta gör att svängningarna i resultat och prognos kan bli stora under året. En hög grad av kostnadsmedvetenhet krävs i det dagliga arbetet inom förvaltningen för att tillgodose behov genom ändamålsenliga insatser och genom effektiva arbetssätt. Ekonomisk uppföljning och prognos görs varje månad. En åtgärdsplan ska tas fram om beräknad prognos avviker från budget.

Effektiva arbetsprocesser utgör en viktig del i strävan att ha en god ekonomisk hushållning. Genom tydlig ansvarsfördelning och strukturerad samverkan mellan enheterna skapas förutsättningar för ett effektivt arbete. Som en effekt av förvaltningens nya organisation kommer arbetet med att se över samtliga styrdokument och processer att fortsätta under 2018.

3. Bästa skolkommun i länet

Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska (VON resultatmål)

Alla barn har rätt till utbildning. Utbildningen ska ges med hänsyn till barns olika behov och förutsättningar (ur skollagen). När ett barn inte ges möjlighet till en fungerande skolgång kan det finnas många orsaker. Varje barns situation är unik och därför är också lösningen unik.

Inte sällan krävs nära samverkan mellan skolan och samhällets olika stödsystem; såsom psykiatrin, habiliteringen och socialtjänsten både SoL och LSS.

I många fall där barn uteblir från skolan sker idag en samverkan mellan familjen, skola och socialtjänst. Under 2018 – 2019 är Vård- och omsorgsnämndens och Socialnämndens ambition att den samverkan ska stärkas ytterligare genom det gemensamma projektet ”Problematisering skolfrånvaro” som riktar sig till barn i årskurserna 1 – 7. Projektet kommer att genomföras i samverkan med Skolnämnden. Syftet med projektet är att tidigt nå de barn som har en problematisk skolfrånvaro. Socialtjänstens roll är att bidra till att hjälpa barnen att hitta sätt att knyta an till personer i skolan och i familjenätverket. På så vis skapas förutsättningar för att hitta gemensamma synsätt och strategier att hjälpa barnet till en fungerande skolgång.

I projektet planeras ingå en familjebehandlare, en socialsekreterare och en specialpedagog. Därutöver kan även LSS-handläggare ingå i sitt ordinarie uppdrag. Projektet kommer till viss del att finansieras genom statliga medel inom Uppdrag: psykisk hälsa (tidigare PRIO). Satsningen kommer att utvärderas genom att följa upp de barn som beviljats insatser inom ramen för projektet. Målsättningen är att minst 60 % av barnen ska ha en fungerande skolgång efter insatsens avslut.

4. Högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Andelen omsorgstagare som är nöjda ska öka (VON inriktningsmål)

För att säkerställa kvalitén i upphandlade och beställda verksamheter ska en modell för uppföljning tas fram. Det behövs metoder och rutiner för att säkerställa att uppföljningar görs på ett systematiskt sätt både på individ- och verksamhetsnivå. Analys av resultatet ska ingå liksom återkoppling till utförare och brukare. Utifrån resultatet kan utförarna inbjudas till utvecklingsseminarier på teman som har särskild betydelse för brukarnas upplevelse av kvalitén. Även myndighetsutövningen behöver följas upp på ett systematiskt sätt för att säkerställa kvalitén i beslut och individuppföljning.

IBIC, en metod för att utreda behov, har införts under år 2015 – 2017 i biståndshandläggarnas handläggning av ansökningar enligt socialtjänstlagen. Nästa steg är att ta IBIC vidare till utförarnas planering av genomförandet. För år 2018 planeras att IBIC ska implementeras för handläggningen av ansökningar enligt LSS och SoL inom socialpsykiatrin.

Tidigare år har särskilda medel avsatts för aktiviteter i särskilt boende. Om detta är aktuellt även 2018 så föreslås att temat blir ”digitalisering”, dvs samma som de senaste två åren. Det är ett utvecklingssteg som tar tid att genomföra men som kommer att ha stor betydelse för brukarnas och anhörigas upplevelse av kvalitén i de särskilda boendena.

Samverkan kring hälso- och sjukvård behöver utvecklas både internt och externt. Främst med primärvården gällande LSS och socialpsykiatri men även kring rehabilitering och habilitering. Hälso- och sjukvårdsansvaret inom LSS är nytt och verksamheten behöver utvecklas för att

tillgodose brukarnas/patienternas behov.

Förberedelser pågår inför hemsjukvård år 2020 genom deltagande i olika arbetsgrupper. Om beslut tas krävs att förändringen förbereds lokalt under 2018 - 2019 i samverkan med primärvården. Det är en stor förändring som kräver omfattande förberedelser. En projektledare behöver anställas för att leda arbetet och en projektorganisation behöver tillsättas.

Det finns ett behov av nya lokaler för bostad med särskild service enligt LSS. Två befintliga verksamheter finns i lokaler som inom en nära framtid behöver totalrenoveras alternativt ersättas med nya lokaler. Ytterligare bostäder med särskild service behövs för att kunna erbjuda beviljad insats i Österåker istället för att köpa plats i externt boende. Behovet är beskrivet i bilaga ”Boendeprognos VON 2017”

Ett nytt särskilt boende på Ljusterö är under planering och beräknas öppna tio platser hösten 2018. Beslut måste tas gällande driften av verksamheten. En särskild ersättningsmodell för särskilt boende i skärgården behöver tas fram.

5. Trygg miljö

Personer som är utsatta för våld i nära relationer ska erbjudas stöd och hjälp (VON inriktningsmål)

Våld förekommer i alla delar av samhället och tar sig olika uttryck. Det våld som sker mellan personer som har, eller har haft, en relation benämns *våld i nära relation*. Det handlar ofta om kvinnor som blir slagna av en partner eller före detta partner. Det kan också handla om barn som lever i familjer där våld förekommer och som själva blir utsatta eller som bevittnar hur en förälder eller ett syskon blir utsatt för våld.

För att säkerställa en hög kompetensnivå, och därigenom öka handläggarnas förutsättningar att upptäcka våld i nära relationer, kommer alla biståndshandläggare och LSS handläggare inom förvaltningen att erbjudas basutbildning om våld i nära relationer. För ett antal handläggare kommer även utbildning att erbjudas i utredningsmetoden FREDÅ. Öppna föreläsningar för utförarna kan komma att erbjudas om våld i nära relationer. Rutiner för att utreda och erbjuda stöd ska utvecklas i samverkan inom socialförvaltningen.

6. Långsiktigt hållbart samhälle

Vård- och omsorgsnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt (VON inriktningsmål)

Vård- och omsorgsnämndens verksamhet består dels av personal inom förvaltningen och dels av många insatser som köps av externa utförare eller beställs av Produktionsstyrelsen. Den miljöpåverkan som sker inom förvaltningen kan begränsas genom efterlevnad av

kommunens resepolicy och en generell minskning av resor till förmån för digitala möten. Utförarens påverkan kan nämnden endast påverka genom tydliga miljökrav i avtalen i samband med upphandlingar, beställningar och köp av tjänster. Det senare är ett arbete som måste ske i samverkan med kommunens upphandlingsenhet.

Under hösten 2017 planeras en workshop med kommunens hållbarhetsstrateg för att identifiera ytterligare områden där nämnden kan bidra till en positiv miljöpåverkan. Syftet med arbetet är att formulera förslag på konkreta miljöinitiativ som är enkla för medarbetare att följa.

7. Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Tillgång till bostäder för vård- och omsorgsnämndens målgrupper för att täcka behovet

(VON inriktningsmål)

För Vård- och omsorgsnämndens målgrupper finns behov av en god framförhållning i planering av nya gruppboenden och serviceboenden för personer med funktionsnedsättningar.

Idag finns behov av fler platser i gruppboenden och även serviceboenden, både inom LSS området och inom socialpsykiatri. Platser köps externt till en högre kostnad än om verksamheten drivs på entreprenad eller i egen regi i Österåkers kommun.

Förvaltningen tar årligen fram en aktuell boendeprognos, se bilaga ”Boendeprognos VoN 2017”. Samarbete finns med samhällsbyggnadsförvaltningen kring dessa frågor. Sociala boenden finns omnämnda i den bostadsförsörjningsplan som antogs av KF 2016-10-17. Nämnden får även möjlighet att yttra sig vid planering av nya bostäder och byggnationer.

Strategiska styrta

Äldreomsorg	Budget 2017	Budget 2018	Plan * 2019	Plan * 2020
Särskilt boende, årsplatser	239	238	244	250
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 878	1 916	1 916	1 916
Särskilt boende, beläggningsgrad*	97%	98%	98%	98%
Korttidsplatser, antal dygn	12 045	7 665	7 818	7 975
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 142	2 188	2 188	2 188
Hemtjänst, utförda timmar dag och kväll	252 000	250 000	255 000	260 100
- varav extern regi	10%	9%	9%	9%

Funktionshinder	Budget 2017	Budget 2018	Plan * 2019	Plan * 2020
Boende, antal vuxna egen regi	100	100	102	104
Boende, antal vuxna extern regi	40	43	44	45
Boende, antal barn	10	10	11	11
Daglig verks enl. LSS, antal personer	176	180	185	190
Korttidsvistelse, antal dygn	4 044	4 044	4 044	4 044
Korttidstillsyn, antal barn	34	34	35	36
Hem för vård & boende (HVB), antal dygn	8 494	8 706	8 924	9 147
HVB, snittkostnad/dygn	2 307	2 307	2 307	2 307
Boendestöd, antal personer	131	144	148	151
Boendestöd, antal timmar	15 378	16 916	17 339	17 772
Sysselsättning enl. SoL, antal pass	8 091	8 091	8 293	8 501
Personlig assistans LSS, Vuxna	19	21	22	23
Personlig assistans LSS, Barn	8	10	11	11
Personlig assistans SFB, Vuxna	46	44	44	44
Personlig assistans SFB, Barn	14	13	13	13

* exkl prisutveckling

Plan för konkurrensprövning

Kundval kan idag erbjudas brukare inom verksamheterna hemtjänst och särskilt boende. Upphandling har skett enligt LOV, lagen om valfrihet. Även daglig verksamhet, boendestöd och sysselsättning har upphandlats enligt LOV men ingen privat utförare har lagt anbud. 2018 planeras upphandling av korttidsplatser och växelboendeplatser med somatisk inriktning

enligt LOU, lagen om offentlig upphandling. Se bilaga ”Plan för konkurrensprövning inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde”.

Program för uppföljning och insyn i utförarverksamheterna finns antagen för vård- och omsorgsnämnden. Se bilaga ”Rutin för uppföljning av verksamheter inom vård och omsorg”.

Lokaler

Kommunen ska bedriva verksamhet i ändamålsenliga och sunda lokaler. Vård- och omsorgsnämndens behov av lokaler för verksamhet finns beskrivet i bilaga ”Boendeprogno 2017”. Framför allt finns ett stort behov av nya gruppboenden och serviceboenden för personer med funktionsnedsättning. Två gruppboenden behöver inom en snar framtid totalrenoveras eller ersättas med nya lokaler.

Socialförvaltningen är trångbodd och det finns behov av en utökning av antalet kontorsplatser. Idag sitter delar av förvaltningen tillfälligt i andra delar av kommunhuset på grund av platsbrist i förvaltningens ordinarie lokaler. För att rymma samtlig personal har det successivt skett en förtätning av kontorsplatser i befintliga lokaler vilket lett till en försämrad arbetsmiljö.

Taxor och avgifter

Se ”bilaga prestationsbaserad ersättning VON 2018” där nästan alla ersättningar räknas upp med 2 %. Undantaget är ersättningarna kopplat till assistans som är satt av staten till 1,5 % för 2018.

Se även ”bilaga anslag som är samma som 2018” uppräknat med 2 %.

Slutligen finns ”bilaga avgifter VON 2018” som är uppräknat med 2 % avrundat till närmaste krona.

Riktade bidrag

Typ av bidrag	Källa	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Kommentar/Syfte
PRIO	SKL	853	1082	1082	Kvalitetsutveckling mot våld i nära relationer
Ökad bemanning, Äldreomsorg	Socialstyrelsen	5666	5926	5926	Öka bemanning inom sociala barn och ungdomsvården
Utbildning hälso- och sjukvård	Skolverket	608	522	522	Personalförstärkning för att komma åt hemmasittare

För 2018 räknar vi med liknande riktade bidrag som 2017, där ökad bemanning i äldreomsorgen utgör den största posten.

Internkontrollplan

Id:*	Kontrollmoment:	Metod:	Periodisitet:**	Uppföljnings- ansvarig:	Resultat***
CENT 1	Andel resultatmål som kan kopplas till alla inriktningsmål	Beräkning av andel	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	
CENT 2	Andel resultatindikatorer som har en direkt koppling till resultatmålen	Beräkning av andel	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	
CENT 3	Andel av redovisade resultat som åtföljs av en analys	Beräkning av andel	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	
CENT 4	Andel av analyser som åtföljs av förslag till åtgärder genom förnyelse	Beräkning av andel	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	
CENT 5	Kundvalsnämnderna har redovisat resultat från alla utförare	Dokumentkontroll	3 ggr/år	Budget- och kvalitetsenheten	

Kontrollmomenten ovan är de generella som gäller för alla nämnder och tas fram av budget och kvalitetsenheten. Till budgeten i december kan nämnden utöka med flera kontrollmoment.

Förändringar i förhållande till budget 2017

Verksamhetsområden	Budget 2017	Budget 2018	Förändring från år 2017				Totalt
			Volym-förändring	Index-uppräknig	Kostnads-minskning	Övrigt	
Bruttokostnader							
Nämnd och staber	-19 635	-20 384		-393		-356	-749
Särskilt boende	-151 354	-153 315		-3 027	1 067		-1 960
Hemtjänst	-103 932	-106 395		-2 079		-384	-2 463
Övrig äldreomsorg	-36 939	-32 317	5 360	-739			4 621
Admin äldreomsorg	-10 542	-11 148		-211		-395	-606
LSS vuxna	-164 398	-173 152	-5 200	-3 456		-98	-8 754
Psykiatri vuxna	-41 501	-44 109	-1 800	-843	35		-2 608
Admin vuxenstöd	-8 324	-8 210		-166	281		115
LSS barn	-19 661	-20 987	-1 000	-226		-100	-1 326
Övrigt barn och ungdom	-24 994	-25 481		-487			-487
Admin barn och ungdom	-5 089	-4 649		-102	542		440
Personligt ombud	-1 830	-2 654		-37		-788	-825
Summa	-588 200	-602 800	-2 640	-11 764	1 925	-2 121	-14 600

Index har räknats upp med 2 %. Nämnd och ledningsstab har en kostnadsökning på 356 tkr som övriga kostnader bland annat utbildning. Särskilt boende har en besparing på 1 067 och avser minskade kostnader för tomplatser. Hemtjänst för en kostnadsökning på 384 tkr som avser förändrad kostnadsmix på zoner inom hemtjänsten. Övrig äldreomsorg har minskad volym inom korttids platser som beräknas behövas 2018. Admin äldreomsorgs kostnadsökning på 395 tkr är omflyttning av personal som kommer från Barn och ungdom som har en kostnadsminskning på 542 tkr. Inom LSS vuxna ser vi ökade volymer inom assistans 1,2 mkr, daglig verksamhet 2,0 mkr och för LSs Boende 2 mkr.

Även Psykiatri vuxna har en volymökning för Boendestöd med 1,8 mkr. Slutligen ser vi en ökning av volym inom LSS barn för LSS assistans med 1 mkr.

-

Utveckling och förändring

Digitalisering och välfärdsteknologi är ett angeläget utvecklingsområde där produkter, programvaror och tjänster snabbt utvecklas både inom sociala omsorgen och hälso- och sjukvården. Nyttan för brukaren kan vara ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebär det möjlighet till ökad effektivitet och kvalitet på tjänsterna. Det kan vara trygghetskamera, sensorer, digitala larm och olika typer av mobila enheter. För att kunna driva en utveckling inom området krävs ny kompetens och en sammanhållen strategi. Detta skulle kunna möjliggöras genom att inrätta en funktion som e-hälsostrateg. Det innebär en ekonomisk satsning som förväntas kunna ge stora effekter på resursanvändningen inom socialförvaltningen på sikt.

Hemsjukvård år 2020 förbereds i Stockholms län, det enda länet i Sverige som ännu inte tagit

över hemsjukvården i kommunernas regi. Vid ett beslut om genomförande behöver en projektledare tillsättas för att förbereda ett övertagande i Österåkers kommun. I samband med det behövs även en översyn av organisationen av den kommunala hälso- och sjukvården i syfte att säkerställa en patientsäker och effektiv verksamhet i de verksamheter där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar.

En ny lag träder i kraft 1 januari 2018, lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS. En samverkansöverenskommelse mellan kommunerna och landstinget är på gång inom Stockholms län. Lagen innebär att ansvaret för en utskrivningsklar patient ska övertas av kommunen inom tre dagar från patienten är utskrivningsklar, jämfört med fem dagar idag. Detta kräver en översyn av arbetssätt och prioritering för biståndshandläggare vid planering av hemgång från sjukhus. År 2018 och 2019 får kommunerna inget ökat kostnadsansvar jämfört med 2017. Som motkrav ställs i samverkansöverenskommelsen krav på att kommunen arbetar för att ha en organisation som kan säkerställa ett effektivt flöde i samband med utskrivning från sjukhus.

Det finns behov av bostäder med särskild service LSS för att kunna verkställa beviljade insatser i Österåkers kommun istället för köp av plats i externt boende utanför kommunen. Kostnaden för köp av externt boende är ofta betydligt högre än boenden som drivs av produktionsförvaltningen eller på entreprenad enligt av Kommunfullmäktige beslutad ersättning.

Det finns också behov av olika boendeformer i kommunen för personer med psykiska funktionsnedsättningar för att under kortare eller längre perioder få tillgång till omsorg och boende under trygga former. Ett stöd på hemmaplan ger ökade förutsättningar för att behålla vardagsrutiner och goda kontakter i nätverket.

Försäkringskassan har en mer strikt bedömning gällande ansökningar om personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken SFB. Detta leder till ett större antalet ansökningar om stöd från kommunen. Ofta handlar det om omfattande behov som kan tillgodoses genom hemtjänst, personlig assistans enligt LSS eller boende med särskild service.

Framåtblick, riskanalys

Andelen personer som är 80 år och äldre ökar i Österåkers kommun. 2016 var antalet 1536 personer och beräknas år 2020 uppgå till 1919 personer enligt befolkningsprognosen, en ökning med 383 personer på fyra år. Detta kommer att innebära ett ökat behov av insatser riktade till målgruppen, till exempel hemtjänst och särskilt boende.

Tillgången på särskilt boende för äldre beräknas vara god från september/oktober 2017 då två nya LOV verksamheter beräknas öppna totalt ca 90 platser. Tillgången på platser är dock osäker då LOV verksamheterna kan sälja platser till fler kommuner än Österåker. I LOV verksamhet köper förvaltningen enstaka platser utifrån kundvalet i särskilt boende.

Ett överskott på tillgången på lägenheter i särskilt boende kan leda till ökade kostnader för tomplatsersättning. Detta kommer att bero på hur brukarna väljer i kundvalet av särskilt boende. Tomgångsersättning regleras i avtal med utföraren och gäller främst verksamheter som drivs i egen regi och på entreprenad, i första hand Solskiftet och Vårdbo.

Förslag till kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer (SOU 2017:21) överlämnades till regeringen/socialdepartementet mars 2017. Betänkandet är nu ute på remiss innan regeringen tar ställning till förslaget. Syftet med framtagandet av planen är att genom långsiktiga insatser inom strategiskt viktiga områden säkra utvecklingen av god kvalitet i den framtida äldreomsorgen. Fokus i planen ligger på kommunernas vård och omsorg om äldre personer. Förslaget är att planen ska genomföras under åren 2019 – 2034. Åtgärderna ska syfta till; Högre effektivitet och kvalitet, bättre förebyggande och rehabiliterande insatser, tryggad personalförsörjning, översyn av särskilda boendeformer, flexibla former för beslut om äldreomsorg och användning av välfärdsteknologi. Alla är angelägna områden för att säkra framtidens äldreomsorg.

Framöver kan personer med behov av stöd inom socialpsykiatri öka då många ensamkommande barn och nyanlända personer bär på traumatiska upplevelser som kan leda till en långvarig psykisk ohälsa.

Tillgången till personal i framtidens vård och omsorg är osäker. Vissa utförarverksamheter i Österåker ser redan nu att det är svårt att rekrytera personal med undersköterskekompetens eller motsvarande. Även bristen på sjuksköterskor är stor i Stockholmsområdet. Detta måste tas med som en faktor i planeringen för framtidens vård och omsorg.

Investeringar

Vård och omsorgsnämnden har ingen investeringsbudget för 2018.

Bilagor

<i>Bilaga</i>	<i>Målbilaga</i>
<i>Bilaga</i>	<i>Rutin för uppföljning av verksamheter inom vård och omsorg</i>
<i>Bilaga</i>	<i>Plan för konkurrensprövning</i>
<i>Bilaga</i>	<i>Boendeprognos 2017</i>
<i>Bilaga</i>	<i>Avgifter 2018</i>
<i>Bilaga</i>	<i>Anslag 2018</i>
<i>Bilaga</i>	<i>Prestationsbaserad ersättning 2018</i>

Mål- och resultatstyrning för vård- och omsorg, Österåkers kommun 2018

Bilaga till budget VoN 2018 plan 2019 - 2020

Värdegrund: Delaktighet, dialog, mångfald samt öppenhet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål	Resultatmål för VoN	Måluppfyllelse (Målnivå)				Kommentar
		Utfall 16	Budget 17	Prognos 17	Budget 18	
Invånarna ska uppleva en professionell service av högsta kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka					
	Indikator: NKI medborgarundersökning (äldreomsorg)	47 (2015)			48	SCBs undersökning kategori äldreomsorg, index
	Indikator: NKI brukarundersökning	i.u.	i.u.	i.u.	80%	Samma som SKLs brukarundersökning IFO
	Indikator: personalomsättning	30%			12%	Statistik från personalenheten
	Indikator: antal nya e-tjänster				minst 1	
Österåker ska ha en ekonomi i balans.	Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut					
	Indikator: Budgetavvikelse i förhållande till utfall	plus 0,4%	0%	0%	0%	Avvikelse/nettokostnad
	Indikator: Fastställd åtgärdsplan vid eventuell budgetavvikelse				100%	
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet.	Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska					
	Indikator: andel barn som erbjuds insats inom ramen för projektet "problematiske skolfrånvaro" som återgår till skolan	i.u.	i.u.	i.u.	60%	Projektperiod 2017-2019. Mäts genom uppföljning av beviljade insatser.
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning.	Andelen omsorgstagare, som är nöjda ska öka					
	Indikator: NKI hemtjänst	87%	plus 1 %		plus 1 %	Socialstyrelsens brukarundersökning. Gäller helhetssyn. Uppgifter från Kolada.
	Indikator: NKI äldreboende	78%	plus 1 %		plus 1 %	Socialstyrelsens brukarundersökning. Gäller helhetssyn. Uppgifter från Kolada.
	Indikator: Brukarenkäter inom funktionshinder (LSS gruppbostad)	84%	plus 1 %		plus 1 %	SKLs brukarundersökning. Urval "trivsel" inom LSS gruppbostad. Från Kolada
Österåker ska ha en trygg miljö.	Personer som är utsatta för våld i nära relationer ska erbjudas stöd och hjälp					
	Indikator: Andel av anställda (minst 1 år) som har grundutbildning inom våld	i.u.			75%	Inventering via chefer med underlag från personalenheten
Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för mänskliga, miljö och natur att samverka.	Vård- och omsorgsnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt					Alternativ: Nämndens ska utveckla sitt miljöarbete i linje med kommunens miljömål.

	Indikator: Andel nya avtal som innehåller kommunens miljökrav (enligt kommunens miljösmål)				100%		Förutsätter att sådan finns under 2018.
	Indikator: Andel av personal som känner till kommunens respolicy				95%		Förutsätter att sådan finns 2018. Mäts genom webbenkät till personal.
Stark och balanserad tillväxt - Tillväxten skall vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar.	Tillgång till bostäder för vård- och omsorgsnämndens målgrupper för att täcka behovet				100%		
	Indikator: Andel yttranden som nämnden lämnat vid planering av nya bostäder och byggnationer.				100%		
	Indikator: årlig boendeprognos				100%		

2013-05-28
rev. 2017-08-29

Rutin för uppföljning av verksamheter inom vård och omsorg

Bakgrund och kvalitet

Vård- och omsorgsnämnden har antagit ett ledningssystem för kvalitet baserat på bestämmelserna i Socialstyrelsens föreskrift Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). I nämndens kvalitetsledningssystem konstateras bland annat att nämnden ska ha system för kontroll av verksamheter för att säkra kvaliteten i den omsorg som nämnden ansvarar för.

I SOSFS 2011:9 definieras kvalitet enligt följande:

Att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter.

I reglementet för Vård- och omsorgsnämnden anges att nämnden bland annat har som uppgift att:

- bedöma behovet av vård och omsorg samt verka för ett allsidigt och varierat utbud med hög kvalitet som tillgodoser vårddagarens och anhörigas önskemål om vård och omsorg
- tillse att kommuninvånarna enkelt kan tillgodogöra sig information om utbudet (mål, uppföljning och utvärdering)
- svara för kommunens granskning och uppföljning av utförare av vård- och omsorgsverksamhet i enlighet med fastställda tillämpningsföreskrifter.

De lagstiftningar som styr verksamheten som Vård- och omsorgsnämnden har ansvar för är socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL). I samtliga lagar finns bestämmelser om att verksamheten ska vara av god kvalitet och att kvaliteten ska utvecklas och säkras.

Underlag för uppföljningar återfinns både i lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd samt kommunens egna styrdokument. För upphandlade verksamheter utgör avtal och förfrågningsunderlag underlag för uppföljningar och granskning. För verksamheter som drivs av Österåkers kommuns Produktionsstyrelse (PS) finns motsvarande beställningar.

I denna rutin beskrivs hur Vård- och omsorgsnämnden följer upp verksamheter som nämnden är ansvarig för.

Vilka verksamheter följs upp?

- Den kommunala Produktionsstyrelsens verksamheter, såväl anslags- som prestationsfinansierad, som drivs enligt beställning av Vård- och omsorgsnämnden
- Verksamheter vars drift är upphandlad enligt lag om offentlig upphandling (LOU)
- Verksamheter upphandlade enligt lag om valfrihetssystem (LOV)
- Verksamheter upphandlade enligt LOU med ramavtal

De verksamheter som omfattas är särskilt boende för äldre, hemtjänst, dagverksamheter (öppna och biståndsbedömda), träffpunkter och andra anslagsfinansierade uppdrag, boendestöd, tillhandahållande av kontaktperson, bostäder för personer med funktionsnedsättning, dagliga verksamheter och sysselsättning, korttidsvistelse, korttidstillsyn, ledsagning och avlösning.

Metoder för uppföljning

Samverkansmöten

- Medicinskt ansvarig sjuksköterska och kvalitetsansvarig för rehabilitering har hälso- och sjukvårdsmöten fyra gånger per år med enhetschefer vid särskilda boenden för äldre gemensamt samt för enhetschefer inom LSS boende och daglig verksamhet.
- Medicinskt ansvarig sjuksköterska, sakkunnig för äldreomsorg och enhetschef för enheten för stöd till äldre och funktionsnedsatta har samverkansmöten fyra gånger per år med utförarna för särskilt boende och dagverksamhet gemensamt.
- Sakkunnig för äldreomsorg och enhetschef för enheten för stöd till äldre och funktionsnedsatta har samverkansmöten fyra gånger per år med utförarna inom hemtjänst gemensamt.
- En gång per år träffar sakkunnig för äldreomsorg respektive utförare inom hemtjänst individuellt.
- En gång per år träffar sakkunnig för funktionshinder och enhetschef för vuxenstödsenheten och enhetschef enheten för stöd till barn och unga utförarna inom LSS-verksamheter och verksamheter inom socialpsykiatri gemensamt.
- En gång per år träffar sakkunnig för funktionshinder utförarna inom LSS-verksamheter och verksamheter för personer med psykiska funktionsnedsättningar individuellt.
- Sakkunniga, medicinskt ansvarig sjuksköterska och enhetscheferna för enheten för stöd till äldre och funktionsnedsatta, vuxenstödsenheten och enheten för stöd till barn träffar verksamhetschef för vård och omsorg (äldreomsorg och funktionsnedsättning) inom produktionsförvaltningen vid behov.
- Individuella beslut inom Sol och LSS följs upp av biståndshandläggaren årligen.
- Ytterligare möten bokas vid behov

Arlig inlämning av uppgifter

Årligen lämnar utförarna in verksamhetsplan för kommande år och verksamhetsberättelse för det gångna året, liksom patientsäkerhetsberättelse där det är aktuellt. I verksamhetsplanen redovisas bland annat plan för utveckling och kvalitetshöjande åtgärder. I verksamhetsberättelsen redovisas bland annat genomförda förbättringar och resultat från kundundersökningar om nöjdhet.

Avtalsuppföljning

Varje år genomför upphandlingsenheten avtalsuppföljning med leverantörer som har avtal enligt LOV eller LOU. Då kontrolleras att avtalsvillkor följs och att leverantören uppfyller krav på ekonomisk stabilitet. Sakkunnig och medicinskt ansvarig sjuksköterska från socialförvaltningen inbjuds av upphandlingsenheten att delta och inhämtar information från biståndshandläggarna.

Fördjupad uppföljning

Vart tredje år görs en planerad fördjupad uppföljning hos utförarna i såväl anslagsfinansierad som prestationsfinansierad verksamhet inom äldreomsorg och inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning. Även LOV-utförare vars kunder till minst en tredjedel består av Österåkersbor får genomgå en fördjupad uppföljning.

Uppföljningen görs vid besök i verksamheten. Frågor ställs till ledning och personal. Information inhämtas från biståndshandläggare. Dessutom kan synpunkter från den enskilde och eventuellt anhörig inhämtas på lämpligt sätt. Uppföljningen genomförs utifrån en checklista med frågor som rör verksamhetens delområden och redovisas till Vård- och omsorgsnämnden i form av en rapport. Om verksamheten inte uppfyller krav enligt lag och avtal/beställning begärs en handlingsplan in som även den redovisas till nämnd tillsammans med rapporten.

Uppföljning kan också göras på förekommen anledning, exempelvis vid ett allvarligt klagomål. Det kan ske via ett så kallat oanmält besök. Det kan också genomföras på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden eller om en specifik fråga ska följas upp. Exempel på specifika frågor kan vara nattbemanning eller dokumentation.

Brukarundersökningar

Utöver de brukarundersökningar som utförarna gör genomför socialförvaltningen brukarundersökningar till enskilda. Dessa kan göras genom enkäter genomförda av Socialstyrelsen eller Sveriges kommuner och landsting. Undersökningar genomförs varje, vartannat eller vart tredje år beroende på område.

Synpunkter och klagomål samt missförhållanden

Synpunkter och klagomål som handläggs i verksamheterna redovisas per halvår till förvaltningen. Allvarligare klagomål meddelas förvaltningens sakkunniga direkt och löpande (redovisas till nämnd). Utförarna ska omedelbart informera socialförvaltningen om rapporterade missförhållanden (lex Sarah).

Hälso- och sjukvård

Medicinskt ansvarig sjuksköterska och kvalitetsansvarig för rehabilitering genomför vartannat år en uppföljning av hälso- och sjukvården på särskilt boende (Qusta eller liknande). Vartannat år sker en granskning av dokumentationen inom hälso- och sjukvård.

Varje år ska vårdgivarna upprätta en patientsäkerhetsberättelse som ska finnas tillgänglig på verksamheten den 1 mars.

Utöver ovanstående görs årliga trycksårsmätningar, infektionsregistrering och registrering i nationella kvalitetsregister. Antalet avvikelser inom HSL redovisas i verksamhetsberättelsen.

Biståndshandläggarens individuella uppföljning

Biståndshandläggarna har ansvar för planering och uppföljning av insatser till enskilda. Beslut om insatser ska följas upp varje år. Handläggarnas erfarenheter tas vid fördjupade uppföljningar tillvara genom intervjuer och samtal.

Översikt

	Samverkans- möten	Synpunkter & klagomål, Enkäter	Avtals- uppföljning	QUSTA eller liknande modell om hälso- o sjukvård	Årlig inlämning av v- berättelse o v-plan	Fördjupad uppföljning	Individuell uppföljning
Äldreomsorg							
Kommunala verksamheter	x	x		x	x	x	x
Anslagsfinansierade verksamheter	x	x			x	x	
Entreprenader LOU	x	x	x	x	x	x	x
LOV	x	x	x		x	x	x
Ramavtal LOU			x				x
Funktionshinder							
Kommunala verksamheter	x	x		x	x	x	x
Anslagsfinansierade verksamheter	x	x			x	x	
Entreprenader LOU	x	x	x	x	x	x	x
LOV	x	x	x		x	x	x
Ramavtal LOU			x				x

Österåkers kommun
Socialförvaltningen

Datum: 2017-08-29

Plan för konkurrensprövning – Vård- och omsorgsnämnden

Verksamhet	Typ av konkurrensprövning	Utförare/anmärkning
Äldreomsorg		
Särskilt boende – permanenta platser:		
Solskiftet (36 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen (PS)
Enebacken (108 pl)	Entreprenad enl LOU	Temabo
Vårdbo (24 pl)	Entreprenad enl LOU	Attendo
Nya boenden i Österåker	LOV	
Särskilt boende – korttidsplatser:		
Korttidsenheten Muskötvägen (18 pl)	Konkurrensprövas LOU upphandling	Förenade Care våren 2018
Växelvården i Solskiftet (8 pl)	Konkurrensprövas	Produktionsstyrelsen
Korttidsplatser inkl. växelboende för demenssjuka planeras på Enebacken utifrån entreprenadavtalet, överflyttning från Solskiftet hösten 2017		
Växelvård somatisk inriktning kommer att ingå i LOU upphandlingen korttidsenheten våren 2017		
Biståndsbedömd dagverksamhet:		
Vårdbo	Entreprenad enl LOU	Attendo
Hörnan, Enebacken	Entreprenad enl LOU	Temabo
Träffpunkter:		
Fyren inkl frivilligsamordnare	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen i samarbete med ideella organisationer
Solhälla	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Görjansgården	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Solgården	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen

Bilaga till VoN budget 2018 plan 2019 – 2020

Verksamhet	Typ av konkurrensprövning	Utförare/anmärkning
Hemtjänst, ledsagning, avlösning:	LOV	7 leverantörer inkl PS
Nattpatrullen:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Mat/kost:		
3 matsalar	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Matdistribution	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Fixartjänst:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Anhörigstöd:		
Anhörigkonsulent, uppsökare och demenssjuksköterska finns inom socialförvaltningen		
Psykatri		
Boende:		
Gruppbostad Skogstäppan SoL (7 pl)	Entreprenad enl LOU	Nytida AB
Servicebostad Malvavägen LSS (8 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Enstaka platser HVB	Ramavtal enl LOU	Ska upphandlas hösten 2017
Boendestöd:	LOV	1 leverantör = PS
Träffpunkt Ruffen:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Daglig sysselsättning:	LOV	1 leverantör =PS
Kontaktpersoner:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
LSS		
Gruppbostäder:		
Bergsätra (10 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Ljusterö (12 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Oppsätra (9 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Planett (4+2 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Norrgårdsv 35 Plan 2 (4 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen

Bilaga till VoN budget 2018 plan 2019 – 2020

Verksamhet	Typ av konkurrensprövning	Utförare/anmärkning
Skonaren (6 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Skånsta (6 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Smedby (6 pl)	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Hantverkaren (6 pl) (2015)	Entreprenad enl LOU	Olivia Omsorg
Enstaka platser	Ramavtal enl LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
Servicebostäder:		
Norrgårdsvägen	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Runö Gård	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Åkerspark	Entreprenad enl LOU	Olivia Omsorg
Enstaka platser	Ramavtal enl LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
Bostad med särskild service, barn:	Ramavtal enligt LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
Daglig verksamhet i Österåker:	LOV	1 leverantör (=PS)
Personlig assistans:	Det finns en lagreglerad valfrihet, den enskilda väljer själv	
utförare		
För den som inte kan/vilja välja	Beslut i VON att inte konkurranspröva	Produktionsstyrelsen
Korttidsvistelse, korttidstillsyn:		
Solskiftet, Halo	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Enstaka platser	Ramavtal enl LOU	Upphandlad tillsammans med NO-kommuner, flera leverantörer
Ledsagning, avlösning:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Kontaktpersoner:	Ej konkurrensprövad	Produktionsstyrelsen
Boendestöd SoL neuropsykiatri:	LOV	1 leverantör = PS

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum 2017-08-29

Bilaga till VoN budget 2018 plan 2019 -2020

Prognos avseende behovet av bostad med stöd av SoL (socialtjänstlagen) och LSS (stöd och service till vissa funktionshindrade) till Vård- och omsorgsnämndens budget 2018.

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har upprättat en prognos där olika målgruppers behov av bostäder med stöd av SoL eller LSS redovisas. Den senaste prognosen upprättades den 19 september 2016. Detta är en uppdatering av den.

Sammanfattning

Behovet av platser i särskilt boende för äldre bedöms vara tillgodosett från och med nu och under de kommande åren.

Behovet av boende för brukare med psykisk funktionsnedsättning kan tillgodoses genom köp av extern verksamhet eller genom att ha verksamhet i kommunen. Det skulle behövas ytterligare boenden inom kommunen för att minska behovet av köpta platser och för att ge alternativa lösningar. Detta skulle även öka möjligheten till matchning av brukarens behov och boendets målgrupp.

Det finns och kommer att fortsätta finnas ett underskott på bostäder med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna med stöd av LSS. Vård- och omsorgsnämnden kommer att vara hänvisad till att köpa platser av externa utförare. Det är svårt att göra en prognos av framtida behov, då det finns flera faktorer som påverkar.

Särskilt boende

Särskilt boende för äldre är boende som tillhandahåller bostäder eller plats för heldygnsvistelse som beviljas med stöd av SoL. Målgruppen är de som har ett omfattande vård- och omsorgsbehov dygnet runt för att tillgodose behov av personlig omvårdnad, tillsyn skydd och sjukvård. Under tidigare år har antalet brukare i särskilt boende varit nästan densamma. Under de senaste tre åren har det skett en ökning per den sista juni enligt följande: 213 brukare 2015, 222 brukare 2016 och 226 brukare 2017.

Inom kommunen finns fem olika särskilt boende

- Solskiftets äldreboende, med 36 platser i kommunal regi
- Vårdbo, 24 platser som drivs på entreprenad
- Enebacken, 108 platser som drivs på entreprenad
- Muskötvägen, 60 platser (varav några disponeras som korttidsplatser) avtal enligt Lag om valfrihetssystem (LOV*) som drivs av Förenade Care
- Smedbygården, 56 platser avtal enligt LOV som drivs av Redolaris

* LOV, överlåtelse av valet av utförare till brukaren

Tjänsteutlåtande

Det underskott på platser som har funnits har upphört vilket kan förklaras med att det tillkommit ett nytt särskilt boende inom kommunen, Muskötvägen. Det totala antalet platser på särskilt boende är i juni 2017, 284, vilket är fler än behovet vid samma tidpunkt. Det pågår ytterligare utbyggnad av särskilt boende inom kommunen. Attendo (Skånsta) och Humana (Norrgårdshöjden) som beräknas stå klart under 2018. Projektering pågår också för ett särskilt boende på Ljusterö som kan stå klart 2018, där Österåkers kommun är beställare. I och med det bedöms behovet av platser vara tillgodosett. En omständighet som kan påverka behovet av platser är att det kan komma ansökningar från kommunmedborgare från andra kommuner. Med stöd av 2 a kap. 8 § 1 SoL får en person som önskar flytta till en annan kommun ansöka om insatser i den kommunen om brukaren till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i kommunen utan att de insatser som brukaren behöver lämnas. En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilda var bosatt i inflyttningkommunen. Sedan januari 2016 har det inkommit 35 sådana ansökningar varav fyra fått bifall.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal beslut	232	241	247	258	269	283	297	311	327	346	353	155
Ökning per år		9	6	11	11	14	14	14	16	19	26	27
Akkumulerad ökn		9	15	6	37	51	65	79	95	114	140	167

Ovanstående prognos för behovet av särskilt boende bygger på prognosen från september 2016. Vid beräkning har man utgått från att 1 % blir brukare i åldersgruppen 65 till 79 och att 12 % bli brukare i åldersgruppen 80 år och uppåt.

Trygghetsboende

Inom kommunen finns trygghetsboenden med ca 150 lägenheter som vänder sig till dem över 70 år. Ansökan sker genom Armada Fastighets bostadskö och kräver ingen biståndsbedömning. Utbyggnaden av trygghetsboende kan påverka behovet av särskilt boende, då en bostad i ett trygghetsboende är modernt och anpassad efter olika behov.

Psykisk funktionsnedsättning

I kommunen finns två boendeformer för målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning. Det ena är Malvavägen som drivs i kommunal regi och är ett stöd och serviceboende med stöd av LSS med åtta platser och den andra är en gruppboende med stöd av SoL, Skogstjappan med sju platser. Utöver det köper Vård- och omsorgsnämnden heldygnsomsorg i hem för vård och boende, (HVB).

Antalet brukare i HVB exkl. Skogstjappan var i juni 2016, 19 och för samma period 2017 var det 20. Under tidigare år har antalet brukare i HVB varit ungefär densamma. Den senaste prognosen från september 2016 bygger på biståndsbedömarnas uppskattningar av kommande behov.

Antal brukare med boendestöd med stöd av SoL i ordinärt boende var 133 i juni 2016 och vid samma tidpunkt 2017 var det 155. Det finns brukare som bor i ordinärt boende med boendestöd som har andra och större behov än vad som tillgodoses med boendestöd. Bristen på andra lösningar försvårar matchningen av lämplig insats för brukarens behov.

Tjänsteutlåtande

Funktionsnedsättning LSS

Boende med särskild service eller annan särskild anpassad bostad för vuxna är en insats, med stöd av 9 § LSS. Det finns tre huvudformer: servicebostad, gruppboende och särskilt anpassad bostad. Servicebostad är en fullvärdig bostad med god tillgänglighet där omfattande service och vård kan ges dygnet runt. Gruppboende är anpassad för brukare med så omfattande tillsyn och omvårdnadsbehov att kontinuerlig närvaro av personal är nödvändigt. Med särskilt anpassad bostad avses ett boende med en grundanpassning och utan fast bemanning. I kommunal regi finns samtliga boendeformer med totalt 105 platser.

Den 31 augusti 2016 fanns 127 brukare i boende med stöd av 9 § LSS, varav 86 i egen regi och 37 hos externa utförare. Den 30 juni 2017 var motsvarande siffror, 139 brukare varav 98 i egen regi och 41 hos externa utförare.

30 juni 2016 rapporterades sju icke verkställda beslut om bostad med stöd av LSS. För samma period 2017 var det tre

Den senaste prognosen från september 2016 bygger på biståndsbedömarnas uppskattningar av kommande behov. Siffrorna påvisar ett underskott vad gäller antalet tillgängliga platser. Det har i den prognosen bedömts att det behövs ytterligare platser fram till 2022. Det bedöms att denna prognos kvarstår i syfte att tillgodose behov av fler platser och för att avveckla vissa boenden som inte kan matchas till brukarnas behov. Vård- och omsorgsnämnden är i dagsläget och kommer framöver att vara hänvisad till att köpa platser av externa utförare om den egna tillgången till platser inte ökas på annat sätt.

Det råder viss osäkerhet i prognosen av framtida behov då faktorer påverkar som:

- befolkningsutveckling
- diagnostisering
- bostadsmarknaden
- enskildas tendenser att söka stöd
- befintliga platser inte svarar mot enskildas behov

Det finns intresse på marknaden hos byggherrar och privata utförare att bygga och driva sådana boendeplatser som avses i 9 § LSS. Detta är positivt för utbudet, men det finns komplicerande faktorer som t.ex. att kommunen inte får köpa verksamhet och platser utan föregående upphandling. En upphandling har genomförts tillsammans med andra nordost kommuner om ramavtal för enstaka platser som avses i 9 § LSS.

För att kunna matcha boenden till brukarens behov behövs en analys av vad det är som gör en situation ohållbar för brukaren. Den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen kan antingen vara underlättande eller hindrande för en brukare. En sådan matchning kräver flera olika alternativ och ibland även att alla platser inte beläggs.

**ÖSTERÅKERS KOMMUN
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN
BUDGET 2017, PLAN 2018-2019**

Taxor och avgifter

Avgifter LSS

Avgift 2017

Avgift 2018

	Avgift 2017	Avgift 2018
Korttidsvistelse		
Barn frukost	18 kr/portion	18 kr/portion
Barn lunch	40 kr/portion	41 kr/portion
Barn middag	40 kr/portion	41 kr/portion
Vuxen (från 19 år) frukost	23 kr/portion	23 kr/portion
Vuxen lunch	51 kr/portion	52 kr/portion
Vuxen middag	50 kr/portion	51 kr/portion
Korttidstillsyn (fritids) för mellanmål 12 månader om året	207 kr/månad	211 kr/månad
Barn lunch	40 kr/portion	41 kr/portion
Ungdomar (över 19 år) lunch	51 kr/portion	52 kr/portion
Boende	1838 kr/månad	1875 kr/månad
Skolinternat	1838 kr/månad	1875 kr/månad

Alla avgifter är uppräknade med 2% avrundat till närmaste krona

ÖSTERÅKERS KOMMUN
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN
BUDGET 2018, PLAN 2019-2020

Anslag

Text	Interna utförare			Förändring	
	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2017	Belopp	%
Fyren	587 000	599 000	611 000	12 000	2,0%
Trygghetsboende + träffpunkt	1 661 000	1 694 000	1 728 000	34 000	2,0%
Aktivitetsbidrag träffpunkt	728 000	743 000	758 000	15 000	2,1%
Hemtjänst Natt	7 512 000	7 662 000	7 815 000	153 000	2,0%
Trygghetslarm	2 592 000	2 644 000	2 697 000	53 000	2,0%
Ruffen	1 373 000	1 400 000	1 428 000	28 000	2,0%
Matsal Äldreomsorg	26 400	26 900	27 400	500	1,9%
Fixartjänst	223 000	227 000	232 000	5 000	2,2%

ÖSTERÅKERS KOMMUN
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN
BUDGET 2018, PLAN 2019-2020

Prestationsbaserad ersättning

	Interna utförare				Externa utförare			
	Budget 2017	Budget 2018	Förändring		Budget 2017	Budget 2018	Förändring	
			Belopp	%			Belopp	%
Ersättning LSS stöd och service								
Ersättning per plats och dygn	1 291	1 317	26	2,0%	1 330	1356	27	2,0%
Ersättning LSS gruppboistäder								
Ersättning per plats och dygn	2 150	2 193	43	2,0%	2215	2259	44	2,0%
Ersättning SoL gruppboistäder (psyk funk.)								
Ersättning per plats och dygn	1 803	1 839	36	2,0%	1 857	1894	37	2,0%
Ersättning LSS daglig verksamhet								
Ersättning per heldag								
Nivå 1	398	406	8	2,0%	410	418	8	2,0%
Nivå 2	592	604	12	2,0%	610	622	12	2,0%
Nivå 3	862	879	17	2,0%	888	906	18	2,0%
Nivå 4	1 021	1 041	20	2,0%	1 052	1073	21	2,0%
Nivå 5	1 157	1 180	23	2,0%	1 192	1216	24	2,0%
Ersättning LSS korttidsvistelse								
Ersättning per vardag								
Nivå 1	1 507	1 537	30	2,0%	1 552	1583	31	2,0%
Nivå 2	1 757	1 792	35	2,0%	1 810	1846	36	2,0%
Nivå 3	2 093	2 135	42	2,0%	2 156	2199	43	2,0%
Nivå 4	2 344	2 391	47	2,0%	2 414	2463	48	2,0%
Nivå 5	2 930	2 989	59	2,0%	3 018	3078	60	2,0%
Ersättning per helgdag								
Nivå 1	2 321	2 367	46	2,0%	2 391	2438	48	2,0%
Nivå 2	2 705	2 759	54	2,0%	2 786	2842	56	2,0%
Nivå 3	3 220	3 284	64	2,0%	3 317	3383	66	2,0%
Nivå 4	3 606	3 678	72	2,0%	3 714	3788	74	2,0%
Nivå 5	4 509	4 599	90	2,0%	4 644	4737	93	2,0%
Ersättning LSS korttidsstillsyn								
Ersättning per barn och år	146 381	149 309	2 928	2,0%	150 772	153788	3 015	2,0%
Ersättning per barn och år, Solskiftesgården	108 370	110 537	2 167	2,0%	111 621	113854	2 232	2,0%
Kontaktperson								
Faktiska kostnader enl. SKL + 20 % av arvode och personalomkostnader								
Ersättning personlig assistans								
Ersättning per utförd timme	291	295,4	4,4	1,5%	291	295,4	4,4	1,5%
Ersättning ledsagning, avlösning LSS								
Ersättning per utförd timme	286	290	4	1,5%	291	295,4	4,4	1,5%

	Interna utförare				Externa utförare			
	Budget 2017	Budget 2018	Förändring		Budget 2017	Budget 2018	Förändring	
			Belopp	%			Belopp	%
Ersättning för arbete och sysselsättning för psykiskt funktionshindrade								
Ersättning per utförd pass (3 h)	698	712	14	2,0%	719	733	14	2,0%
Boendestöd								
Ersättning per utförd timme enllgt hemtjänstpeng								
Ersättning hemtjänst 07:00 - 22:30								
Ersättning Zon tätort per utförd timme	381	389	8	2,0%	392	400	8	2,0%
Ersättning Zon landsbygd per utförd timme	444	453	9	2,0%	457	466	9	2,0%
Ersättning Zon glesbygd per utförd timme	537	548	11	2,0%	553	564	11	2,0%
Ersättning korttidsplatser								
korttidsplatser	2 021	2 061	40	2,0%	2 082	2123	42	2,0%
Muskötvägen					2 232	2277	45	2,0%
Tomplats musköt					1 061	1082	21	2,0%
Ersättning dagverksamhet								
Ersättning per utförd pass (5 h)	574	585	11	2,0%	591	603	12	2,0%
Ersättning särskilt boende LOV-utförare								
Ersättning per vårddygn								
Tomgångs- samt parboendeersättning	1 142	1 165	23	2,0%	1 176	1200	24	2,0%
Vård- och omsorgsersättning	1 822	1 858	36	2,0%	1 877	1914	38	2,0%
Vård- och omsorgsersättning demens	2 017	2 057	40	2,0%	2 078	2119	42	2,0%
Ersättning särskilt boende LOU-utförare								
Ersättning per vårddygn								
Tomgångs- samt parboendeersättning	959	978	19	2,0%	988	1008	20	2,0%
Vård- och omsorgsersättning	1 619	1 651	32	2,0%	1 668	1701	33	2,0%
Vård- och omsorgsersättning demens	1 822	1 858	36	2,0%	1 877	1914	38	2,0%